

نظریه‌ها و تحقیقات

حسابرسی

جلد اول

دکتر جواد رضازاده

دانشیار دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)

سرشناسه	: رضازاده، جواد، ۱۳۴۷
عنوان و نام پدید	: نظریه‌ها و تحقیقات حسابرسی، جواد رضازاده
آورنده مشخصات نشر	: تهران، انتشارات شب چله، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	: وزیری، ۲۲۲ ص
شابک	: چاپ اول، ۷-۳-۹۴۶۷۰-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست	: فیا
نویسی موضوع	: حسابرسی، حسابداری، مالی و اقتصاد مالی
رده بندی کنگره	: ۵۶۶۷/۱۶، ۵۵۶۶۷
رده بندی دیویی	: ۶۵۷/۴۵
شماره کتابشناسی	: ۳۷۴۱۸۳۹
ملی	

نظریه‌ها و تحقیقات حسابرسی

دکتر جواد رضازاده

دانشیار دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۳ - تهران

چاپ و صحافی: پردیس دانش

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه

حق هر گونه چاپ و انتشار و تکثیر مخصوص انتشارات شب چله است.

شابک: ۷-۳-۹۴۶۷۰-۶۰۰-۹۷۸

بها: ۴۰۰۰ تومان

آدرس: تهران، خیابان آزادی، رویروی بهیودی، ساختمان فجر، پلاک ۳۴۰، طبقه ۲، واحد ۵

تلفن: ۶۶۰۳۰۴۹۶ - ۰۹۱۱۳۴۴۸۶۴۰، انتشارات شب چله - جعفر محمدی واجارگاهی

Jafar.mohamadi.vajargahi@yahoo.com

فهرست

پیش‌گفتار VI

۱. علم و عمل حسابرسی

- ۱.۱ علم چیست؟ ۲
- ۱.۲ ماهیت حسابرسی ۳
- ۱.۳ نظریه حسابرسی ۴
- ۱.۴ نگاهی بر تاریخ تکامل مفاهیم و مبانی نظری حسابرسی ۶
- ۱.۵ رابطه نظریه و تحقیق و مسأله قیاس و استقرا ۱۱
- منابع ۱۶

۲. نظریه نمایندگی

- ۲.۱ تعریف نظریه نمایندگی ۱۸
- ۲.۲ نظریه نمایندگی اثباتی و نظریه کارگزار-نماینده ۲۰
- ۲.۳ تضاد منافع و هزینه‌های نمایندگی ۲۵
- ۲.۴ عدم تقارن اطلاعاتی ۲۸
- ۲.۵ انتخاب نادرست و ریسک اخلاقی ۳۱
- ۲.۶ محیط اطلاعاتی غنی ۳۵
- ۲.۷ هزینه‌های نمایندگی قرض ۳۸
- منابع ۴۲

۳. عرضه و تقاضای اطلاعات حسابداری

- ۳.۱ شرکت‌های سهامی خاص و عام ۵۰
- ۳.۲ افشای اجباری و اختیاری اطلاعات ۵۱

۵۲.....	۳.۳ اهداف گزارشگری مالی
۵۳.....	۳.۴ متقاضیان صورت‌های مالی
۵۴.....	۳.۴.۱ سهامداران فعلی و بالقوه
۵۵.....	۳.۴.۲ مدیریت در مقام تهیه کننده و استفاده کننده
۵۶.....	۳.۴.۳ اعتبار دهندگان
۵۷.....	۳.۴.۴ کارکنان
۵۸.....	۳.۴.۵ دولت و نهادهای قانونگذار
۵۹.....	۳.۴.۶ سایر اشخاص ذی نفع
۶۰.....	منابع

۴. عرضه و تقاضای حسابرسی

۶۳.....	۴.۱ عوامل توجیه تقاضا به حسابرسی
۶۸.....	۴.۲ شواهد تجربی درباره عوامل مؤثر بر تقاضا به حسابرسی
۷۴.....	۴.۳ تبیین‌های نظری نقش حسابرسی
۷۴.....	۴.۳.۱ فرضیه نظارت
۷۷.....	۴.۳.۲ فرضیه اطلاعات
۸۴.....	۴.۳.۳ فرضیه بیمه
۸۸.....	منابع

۵. راهبری شرکت

۹۴.....	۵.۱ بسط ایده تفکیک مالکیت از مدیریت
۹۶.....	۵.۲ توضیح‌های نظری
۹۶.....	۵.۲.۱ اقتصاد هزینه معاملات
۹۷.....	۵.۲.۲ نظریه نمایندگی
۹۹.....	۵.۲.۳ نظریه‌های کنترل و نظارت
۹۹.....	۵.۳ اهداف اصلی

۱۰۰	۵.۳.۱ پاسخگویی
۱۰۲	۵.۳.۲ گزارشگری مالی
۱۰۳	۵.۳.۳ رعایت قوانین و مقررات
۱۰۴	۵.۴ بازیگران اصلی
۱۰۴	۵.۴.۱ سهامداران
۱۰۹	۵.۴.۲ هیأت مدیره
۱۱۲	۵.۴.۳ مدیران اجرایی
۱۱۶	۵.۴.۴ سهامداران اقلیت دارای کنترل
۱۱۹	۵.۴.۵ حسابرسان مستقل
۱۲۳	منابع

۶. کمیته حسابرسی

۱۳۲	۶.۱ ساختاری
۱۳۳	۶.۱.۱ اندازه شرکت
۱۳۴	۶.۱.۲ اهرم مالی
۱۳۵	۶.۱.۳ سایر عوامل نمایندگی
۱۳۸	۶.۱.۴ مؤسسات حسابرسی بزرگ
۱۳۹	۶.۱.۵ کاهش مسئولیت قانونی اعضای هیأت مدیره
۱۴۰	۶.۲ تأثیر کمیته حسابرسی بر فعالیت حسابرسی
۱۴۱	۶.۲.۱ انتخاب حسابرس مستقل
۱۴۲	۶.۲.۲ حق الزحمه حسابرسی
۱۴۴	۶.۲.۳ استقلال حسابرس
۱۴۶	۶.۲.۴ فرایند حسابرسی و گزارشگری
۱۴۸	۶.۲.۵ کنترل‌های داخلی و مدیریت ریسک
۱۵۱	۶.۳ تأثیر کمیته بر گزارشگری مالی

- ۶.۴ تأثیر کمیته بر عملکرد شرکت..... ۱۵۵
- ۶.۵ تحقیقات آتی..... ۱۵۹
- منابع..... ۱۶۲

۷. اوزشی گزارش حسابرسی

- ۷.۱ واکنش بازار به گزارش حسابرسی..... ۱۷۰
- ۷.۱.۱ گزارش حسابرسی درباره صورت‌های مالی..... ۱۷۲
- ۷.۱.۲ گزارش حسابرسی درباره کنترل‌های داخلی..... ۱۷۸
- ۷.۱.۳ مبادلات اشخاص مطلع در بازار سرمایه..... ۱۸۲
- ۷.۲ گزارش حسابرسی و تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان..... ۱۸۵
- منابع..... ۱۹۱

پیوست

حسابداری علم است یا فن؟

- اشاره..... ۱۹۹
۱. مقدمه..... ۱۹۹
۲. علم چیست؟..... ۲۰۲
۳. وضعیت حسابداری..... ۲۰۵
۴. سخن پایانی..... ۲۰۹
- منابع..... ۲۱۰
- منابعی برای مطالعه بیشتر..... ۲۱۰

پیش‌گفتار

در این کتاب زبده نظریه‌ها و تحقیقات حسابرسی، مطرح و تحلیل شده است. فصل اول کلیاتی را درباره علم، هدف علم، نگاهی بر تاریخ تکامل مفاهیم و نظریات حسابرسی، رابطه نظریه و تحقیق علمی مطرح کرده است. اغلب به عمد یا به سهو، علم بودن حسابرسی دیده نشده است؛ بنابراین، سعی شده است ضمن این مطالب نشان داده شود که حسابرسی هم علم است و هدف حسابرسی هم مانند علوم دیگر، ساخت و آزمون نظریه است.

نظریه‌های مطرح حسابرسی را می‌توان به دو بخش تقسیم کرد: نظریه‌های کلان^۱ و نظریه‌های خرد^۲. منظور از نظریه‌های کلان، نظریه‌هایی است که نگاهی از بیرون به حسابرسی دارد و به علت وجودی آن، عرضه و تقاضای آن و آثار و پیامدهای آن می‌پردازد. با این نگاه است که نظریه نمایندگی، نظریه عدم تقارن اطلاعاتی، نظریه انتظارات عقلایی، نظریه‌های تبیین نقش حسابرسی و چند نظریه دیگر، مجموعه نظریه‌های حسابرسی را تشکیل می‌دهد. اما، منظور از نظریه‌های خرد، نظریه‌هایی است که نگاهی از درون به حسابرسی دارد و مبادی علم حسابرسی (شامل مفاهیم بنیادی و اصول موضوعه حسابرسی)، ویژگی‌های حسابرس (شامل صلاحیت حرفه‌ای، استقلال و

¹ Macro Theories

² Micro Theories

مراقبت حرفه‌ای) و فرایند حسابرسی (شامل برنامه‌ریزی، رسیدگی و گزارشگری) را مورد بحث قرار می‌دهد. جلد اول کتاب حاضر به نظریه‌های کلان اختصاص دارد. بحث و تحلیل نظریه‌های خرد به جلد بعدی کتاب و فرصتی دیگر موکول می‌شود. مطالب فصول مختلف کتاب، گویا است و بیش از این نیاز به معرفی ندارد.

جواد رضازاده

اسفند ۱۳۹۳

www.ketab.ir